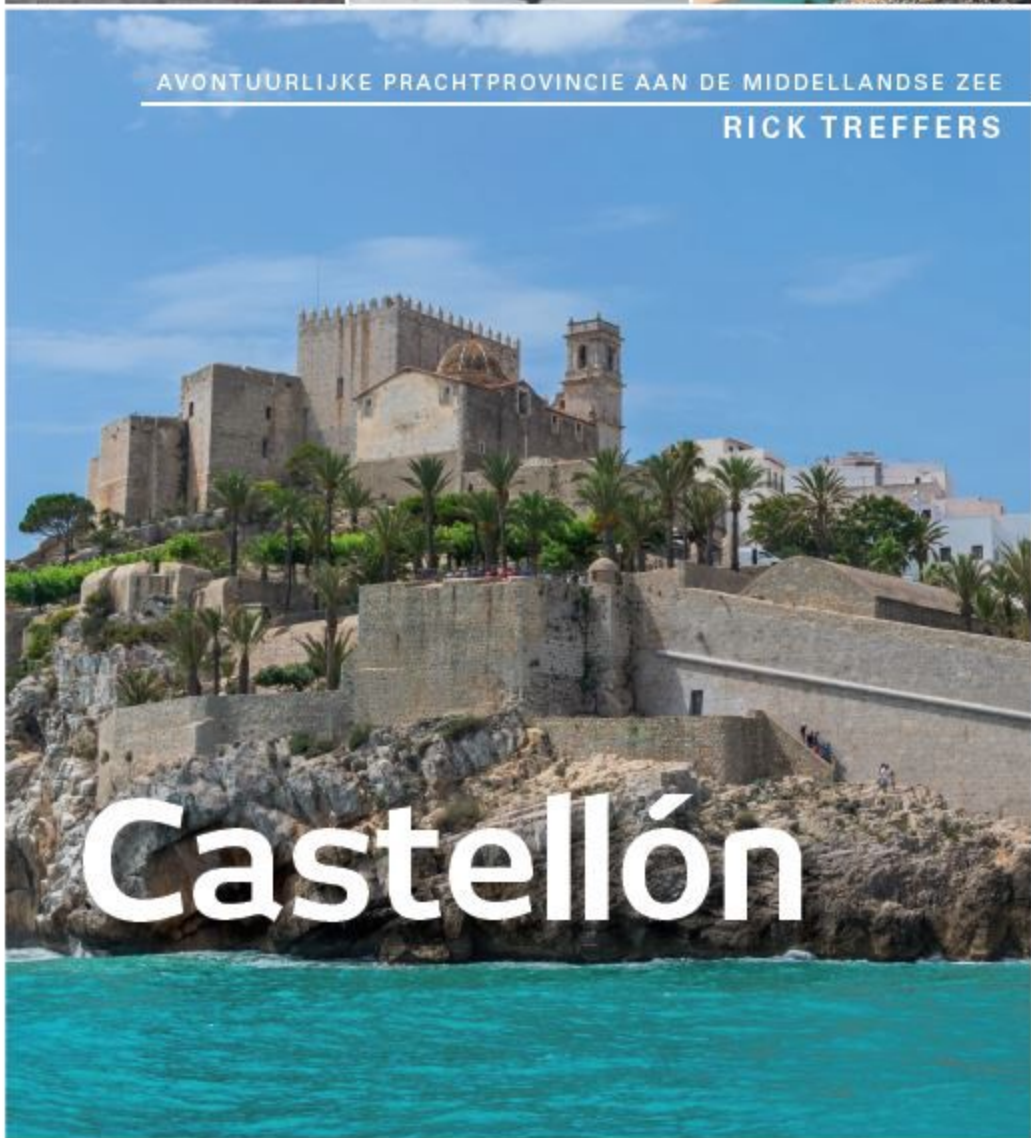

AVONTUURLIJKE PRACHTPROVINCIE AAN DE MIDDELLANDSE ZEE

RICK TREFFERS

Castellón

Grote onbekende

Links ligt de Middellandse Zee uitnodigend te schitteren, rechts doemen indrukwekkende bergketens op: veel vakantiegangers zullen de provincie Castellón 'kennen' van de AP-7, de autosnelweg die hen naar de stranden van de zuidelijker gelegen Costa Blanca of naar Spaanse steden met een bewezen toeristische attractiewaarde brengt, zoals Barcelona, Valencia, overwinteraarshoofdstad Benidorm of Granada.

Castellón beschikt niet over een grote stad met een vergelijkbare magneetwerking. De provincie pronkt mede daarom niet bovenaan op de lange lijst van populaire reisbestemmingen in Spanje. Onterecht, want in natuurschoon, afwisseling, recreatiemogelijkheden, keuken, historie, strandplezier en cultuur doet Castellón niet onder voor andere Spaanse provincies. Bovendien ligt de ongerepte natuur er voor het oprapen, op meer dan overbrugbare afstand van de 'bewoonde wereld' aan de Middellandse Zeekust.

Eerste Nederlandstalige gids

Dit is de eerste Nederlandstalige reisgids over de provincie Castellón. Toen ik in 2003 met mijn toenmalige Amsterdamse band Mist een optreden gaf in de gelijknamige provinciehoofdstad, in het inmiddels opgedoekte popzaaltje Ricoamor, had ik nooit kunnen bedenken dat ik ooit nog eens een boek zou schrijven over deze verhoudingsgewijs onbekende, magische streek die in de dertiende eeuw op de Moren werd veroverd door Jaime I, veldheer en latere koning van het Valenciaanse rijk.

In deze gids trek ik, als een hedendaagse veroveraar met louter vredelievende bedoelingen, de provincie in. Om de charme van Castellón te doorgronden en diens verborgen schatten te ontsluiten. Met open vizier en kennis van de Spaanse en Valenciaanse taal, cultuur en maatschappij als handige bagage ga ik eropuit. Niet te paard, maar met de vierwieler. En soms op de fiets of met de benenwagen.

Feest: La Magdalena

Herdenken, paella

Zonder feest tel je als stad niet mee in Spanje. La Magdalena, de jaarlijkse stadsfeesten van Castellón, duren niet minder dan negen dagen en zijn vernoemd naar de heilige maagd Santa María Magdalena. Hiermee vieren de inwoners van Castellón de feitelijke stichting van hun stad. Het valt altijd samen met de derde zaterdag van de vastentijd, dus zo'n vier weken voor Pasen.

Op de tweede dag van het feest - een zondag - vindt de belangrijkste optocht plaats, de *Romería de las Cañas*. 's Ochtends vroeg maken duizenden inwoners zich op voor een klim naar de legendarische Magdalena-heuvel, waar pal naast de ruïnes van het kasteel een wit kerkje staat: *La Ermita de la Magdalena*. Met deze optocht wordt herdacht dat de oorspronkelijke bewoners in de dertiende eeuw de heuvel afdaalden om zich met de opbouw van de nieuwe stad bezig te houden. Deze pelgrims voor één dag houden net als toen een lange rietstengel (*caña*) als wandelstok in hun hand en

dragen een groen sjaaltje. Bij aankomst boven worden ze getraakteerd op een spectaculaire *masclerà* (door pyro-kunstenaars geregisseerd knalvuurwerk-spektakel) en staan er gigantische pannen paella klaar voor de deelnemers.

Lantaams, caravannetjes

Ook de afdaling, in de middag, is een groots en religieus spektakel. In het gezelschap van talloze *carros* of *carrozas* (erg vreemde, zelfgebouwde caravannetjes met kleurtjes - volgens sommige bewoners symboliseren ze zelfs de vermeende lelijkheid van hun eigen stad) lopen de mensen de heuvel af, terug richting de binnenstad. Dit heet de *Tomà de la Romeria* (de terugkeer). Achter de stoet aan is er een processie van negentien kunstwerken die elektrisch licht geven (*gaiatas*): ze vertegenwoordigen de lampions die de bewoners van de heuvel in de dertiende eeuw gebruikten om 's avonds hun weg te vinden. Er zijn negentien commissies, elk met een eigen, levensgrote lantaarn.

Bloemen, lawaai

Een ander hoogtepunt tijdens de Magdalena-feesten zijn de bloemenoffers, de *Ofrenda de Flores a la Mare de Deu de Lledó*: een lange optocht waarbij volwassenen en kinderen in klederdracht op zaterdag bloemen brengen van de Plaza de María Augustina ('s ochtends) en de Plaza Mayor (in de namiddag) naar de Basílica del Lledó, even buiten de stad. Daar aangekomen, worden de bloemen met een sierlijke boog naar boven geworpen, waar mannen ze opvangen en er een groot bloementapijt van maken op de muur van de basiliek.

De Magdalena-feesten vertonen wat lawaai en feestelijkheid betreft, overeenkomsten met de wereldberoemde Fallas-feesten in Valencia - al zijn er in plaats van poppen lantaarns, is de Magdalena religieuzer van aard en is het vuurwerk minder kolossaal (doch niet te onderschatten!).

volledig ommuurd centrum met drie smalle hoofdstraten die van noord naar zuid lopen: de hoofdstraat (calle Mayor), de 'middenstraat' (calle del Medio) en de 'bovenstraat' (calle Arriba, tegenwoordig Alloza). Aan de rand van het centrum een Joodse (*la judería*) en een Moorse wijk (*la morería*). Toen de stadsmuren eind achttiende eeuw gesloopt werden vanwege de groei van de stad, werden nieuwe wijken gebouwd: de Raval is daarvan de bekendste en nog redelijk intact, met zijn kleurrijke laagbouw in de buurt van de Calle Sant Feliú.

Op de Plaza Mayor springt de klokkentoren het meest in het oog: El Fadri, misschien wel het beroemdste monument van de stad. El Fadri betekent 'de vrijgezel' en is dan ook gebouwd als een op zichzelf staande stenen toren, recht tegenover de kathedraal, die eigenlijk co-kathedraal genoemd moet worden, omdat Castellón van oudsher onder het bisdom van de stad Segorbe

3 | Wandelen en fietsen

GROTE ROUTES, KLEINE ROUTES

Als wandelaar kom je in Castellón enorm aan je trekken en dat is nog zachtjes uitgedrukt. Of je nu een fanatieke *trail runner* bent of een recreatief wandelaar, er is voor ieder wat wils. Er bestaan namelijk honderden routes, kriskras door de provincie. In grote lijnen zijn deze onderverdeeld in GR, PR en SL. GR staat voor 'gran recorrido' (grote route), PR voor kleinere route (*pequeño recorrido*) en SL voor lokale paden.

De bekendste is de GR-7, die helemaal van Griekenland naar Zuidwest-Spanje (Cádiz) loopt. In de provincie Castellón beslaat de route 525 kilometer. Als je die helemaal wilt lopen, zou je dat in 28 etappes kunnen doen - te beginnen bij het noordelijke Fredes en de lichtelijk bizar ogende nederzetting Colonia Europa bij de Catalaanse grens, en eindigend in Artesas de Arriba, niet ver van het dorp Bejis en de Fuente de los Cloticos. De GR-7 wordt soms ook als E-4 aangegeven (de Europese benaming).

De GR-7 kruist de GR-33, een andere looproute van formaat, die in stijgende lijn van Castellón de la Plana tot aan het klooster van San Juan de Peñagolosa gaat. De bekende pelgrimstocht van Les Useres voert ook gedeeltelijk over deze GR-33, alsmede de zogenoemde bergmarathon (Mim), een officiële hardloopwedstrijd van 62 kilometer die binnen veertien uur afgelegd moet worden. In 2018 werd hier het wereldkampioenschap *trail running* - hardlopen door de bergen - gehouden, met bij de vrouwen als winnares de in Spanje wonende Nederlandse Ragna Debats.

Natuur aan zee: Islas Columbretes

De tot natuurpark uitgeroepen Islas Columbretes vormen een magisch vulkanisch eilandengroepje dat pas sinds 1955 officieel onder Castellón valt. De unieke eilanden liggen zo'n vijftig kilometer uit de kust en je kunt er per boot komen via Oropesa del Mar, de haven van Burriana, Castellón of Peñíscola. Er worden daartoe meerdere excursies georganiseerd, al mag je er ook met je eigen boot heen varen (daar zijn wel wat restricties aan verbonden, je mag er niet voor anker gaan bijvoorbeeld). Het enige eiland waar je ook echt voet aan wal mag zetten, is Isla Grossa. Je kunt er, eventueel begeleid door een kundige gids, een wandeling omhoog maken naar de vuurtoren, waarvandaan je uiteraard een eersteklas uitzicht op de Middellandse Zee hebt.

Sinds 1860 waren de enige bewoners van het eiland de diverse vuurtorenwachters en hun families, die er leefden onder vrij barre omstandigheden. Om de week kregen ze proviand aangeleverd van het vasteland, als het weer het toeliet. De eilanden stonden in vervlogen

tijden bekend als onherbergzaam, mede door de aanwezigheid van een groot aantal slangen en schorpioenen, die slechts bezoek kregen van de piraten die er zich er wel eens verschansten.

De Islas Columbretes beschikken sowieso over een zeer rijke flora en fauna, al werd daar medio vorige eeuw nogal slordig mee omgesprongen. De eilanden hadden te lijden onder de belangstelling van koraaldiven en er kwam zelfs een Spaanse en Amerikaanse luchtmachtbasis. Sinds de jaren negentig staan de kostbare eilanden en hun wateren echter onder beschermd toezicht en kun je ze niet zomaar zonder begeleiding bezoeken. Behalve de 'gewone' excursies worden er ook speciale snorkelreisjes aangeboden, want onder water is het landschap minstens zo kleurrijk en gevarieerd als boven land. Als je duikbrevet nog geldig is, kun je ze daarvoor inschrijven bij diverse aanbieders. Het is gemiddeld twee en een half uur varen vanaf de kust. Een aanrader voor natuurliefhebbers en avonturiers in de dop.

7 | Muziek: festivals

Maar liefst drie van de vijf best bezochte Spaanse popfestivals vinden plaats in de provincie Castellón in de zomer. Rototom Sunsplash, FIB en Arenal Sound. In de (inter)nationale popmuziekwereld heeft dat de provincie goed op de kaart gezet en dat geldt met name voor Benicàssim.

Rototom Sunsplash (Benicàssim)

Dit festival in augustus is een soort multi-culturele microkosmos en duurt een week lang. Zo'n kwart miljoen bezoekers trekken er jaarlijks naartoe. Reggae, ska en aanverwante exotische muziekstijlen voeren er de boventoon en de diverse podia zijn te vinden op en rondom het strand El Gurugú. De muziekprogrammering

